

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-ben

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1991. JANUÁR

cxxvi. évfolyam

A TARTALOMBÓL

Amire negyven évig nem volt példa: a miniszterelnök fogadta Egyesületünk elnökét és főtítkárát.
(2. oldal.)

„Egymondatos szakmai hitvallásom: tudatos erdővagyon-gazdálkodás és magas színvonalú hasznosítás.” — Interjú Dauner Mártonnal.
(3-5. oldal.)

„Azt gondolják, hogy mindent a szakmára akarok rákenni és tisztára mosom a vadat. Nem így van.” — Páll Endre vitacikke.
(9-12. oldal.)

Bánffy György: „Ezután már csak az következik, hogy senkit sem akartok az erdőbe beengedni.” — A hónap kérdése: törvény vagy önkény?
(12-16. oldal.)

Erdészeti Lapok
Az Országos Erdészeti Egyesület
 folyóirata.
CXXVI. évfolyam 1. szám (1991. január)
HU ISSN 0014-0031

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság. **Tagjai:** Agócs József, Apatóczy István, dr. Balázs István, Barátossy Gábor, Bartha Dénes, Bolla Sándor, dr. Bondor Antal, Bus Mária, Dala László, Gencsi Zoltán, dr. Göbölös Antal, Gyöngyössy Péter, dr. Járasi Lőrinc, dr. Kárpáti László, Kertész József, Korbonszky Kazimírné, dr. Kovács Mátyás, dr. Oroszi Sándor (a bizottság helyettes elnöke), ifj. Páll Miklós, Pápai Gábor (a bizottság elnöke), Rakk Tamás, dr. Sonnevend Imre, dr. Szikra Dezső, dr. Szodfridt István, Varga Béla.

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR

TERVEZŐSZERKESZTŐ: GÁBOR NÓRA

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
 Telefon: 2016-293

Felelős kiadó: DR. SÉBOR JÓZSEF, a Monteditio KFT ügyvezető igazgatója. Kiadóhivatal: 1075 Budapest, Tanács krt. 5/a. Telefon: 1412-890, 1325-186

Nyomdai munkák: Monteditio KFT nyomdaüzeme, Budakeszi. Felelős vezető: Kasztanovics Ferenc. Munkaszám: 1991-0001

A kézirat lezárva: 1990. december 31.

Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII., Lehel u. 10/a. — 1900 — közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással, a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 30,- Ft. Előfizetés fél évre: 180,- Ft, egész évre: 360,- Ft. Megjelenik havonta. Külföldön terjeszti a Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, 1389 Budapest, Pf.: 149.

Az évi előfizetés ára: 10 USD.

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Д-р. Е. Колвенц:</i> Прошлое и будущее лесных поместий	6
<i>И. Тот:</i> Орех черный	19
<i>Д-р. И. Содфритд:</i> Влияние понижения почвенно-грунтовых вод на лес на песках в междуречье Дуная и Тисы	22
<i>Д-р. Ш. Ороси:</i> Исторические данные негативного влияния промышленности на лесные и водные ресурсы	24

TARTALOM

Ismét Erdészeti Lapok	1
Beköszöntő	2
ERDÉSZETI POLITIKA	
PÁPAI GÁBOR: Tudatos erdővagyon-gazdálkodást és magas színvonalú hasznosítást! (Interjú Dauner Mártonnal)	3
DR. KOLLWENTZ ÖDÖN: Az erdőbirtokossági erdők múltja és jövője (I. rész)	6
VARGA DOMOKOS: Merre tartunk?	8
VADGAZDÁLKODÁS, VADÁSZAT	
PÁLL ENDRE: Ahogy Somogyban látom... A HÓNAP KÉRDÉSE	9
Törvény vagy önkény? (Kerekasztal-beszélgetés a Bánffy-Schamschula vadászati törvénytervezetről.)	12
MAGGAZDÁLKODÁS, CSEMETEKER	
DR. MARJAI ZOLTÁN: Az erdészeti magvizsgálat-maggaüzemelés fény- és árnykora	16
PANKOTAI GÁBOR: Gondolatok a „Deforesztáció” olvasásakor	18
ERDŐMŰVELÉS	
TÓTH IMRE: A fekete dió	19
TALAJTAN	
DR. SZODFRIDT ISTVÁN: A talajvízsüllyedés és az erdők a Duna-Tisza-közi homokon	22
TERMÉSZET- ÉS KÖRNYEZETVÉDELME	
DR. OROSZI SÁNDOR: Történelmi adatok az ipar erdőket és vizeket károsító hatásáról	24
BARTHA DÉNES: Ribizskék	25
GYÖKEREINK	
BOLLA SÁNDOR: Jelentés és hálás köszönet	26
TAROKK-SAROK	
KÖNYVESPOLC: A Mátra költője	29
ERDŐKERÜLŐBEN	30
EGYESÜLETI HÍREK	31

INHALT

<i>Dr. Kollwenz, Ö.:</i> Geschichte und Zukunft der Genossenschaftswälder	6
<i>Tóth, I.:</i> Die Schwarznuss	19
<i>Dr. Szodfridt, I.:</i> Zusammenhang zwischen Grundwassersenkung und der Wälder bei Sandböden in der Region Zwischen Donau und Theisz	22
<i>Dr. Oroszi, S.:</i> Angaben zur Geschichte der Bedrohung der Wälder und Gewässer durch die Industrie	24

CONTENTS

<i>Kollwenz, Ö.:</i> Past and future of landowners forests.I.	6
<i>Tóth, I.:</i> The Black Walnut	19
<i>Szodfridt, I.:</i> Ground water table and the forests in the sand region between the Danube and the Tisza rivers	22
<i>Oroszi, S.:</i> Historical data on industrial damages to forests and waters	24

Ismét Erdészeti Lapok

Az a néhány száz hektárnyi, hajdan siheder korú erdő, amely még megmaradt, tanúja volt annak, amikor 1862-ben, Erdészeti Lapok címen megjelent az első magyar nyelvű erdészeti szaklap.

A küldetés, amelyet az ország nyelvén először jelentkező lap indítói vállaltak, párját ritkító szaksajtó-történeti kuriózum lett.

Az Erdészeti Lapok gazdája 1873 óta az Országos Erdészeti Egyesület. Ma is az. Az az egyesület, amely ma már közel hatezer tagot számlál. Szakmunkásokat, technikusokat, mérnököket, erdő- és erdész-szimpatizánsokat, akik az ország távoli szegleteiből jórészt e lapon keresztül értesülhetnek havonta a szakma dolgairól, légyen az kimagasló tudományos eredmény vagy embert és természetet próbára tevő hétköznapi egymásutánja. A lap hírmondó, a szakma, az egyesület életének minden szegletébe bevilágító lámpás. A fényt nem sajátíthatja ki semmiféle ideológiára épített kiváltság.

Az Erdészeti Lapok az Országos Erdészeti Egyesület valamennyi tagjának a lapja. Szerkesztésében ez az elv vezérel bennünket.

Mai szemmel nézve nincs érv, amely elfogadtathatná, hogy az 1952-ben bekövetkezett címváltoztatásra miért volt szükség, s miért próbálták szakmánkat megfosztani saját múltjától, sunyin hivatkozva egy publikáció utolsó bekezdésére:

„Az sem vitás azonban, hogy az erdőgazdálkodásnak, mint termelő ágazatnak, vannak közös vonásai a többi termelő ággal, be kell tehát illeszkednie ezek közé. Mivel minden illeszkedés kompromisszumot kíván meg, az erdőgazdaságnak résen kell lennie, hogy a tervgazdálkodás egyéb szektoraihoz való alkalmazkodás az erdőgazdálkodás jövő fejlődését ne akadályozza, hanem inkább elősegítse. Az illeszkedés módjára az erdőgazdálkodásnak kell javaslatot tennie, és a tervgazdálkodás kereteinek megfelelő erdészeti üzemvezetés alapjait az erdőgazdálkodásnak kell megteremtenie. Ha ezt nem erdészeti szakembertől várjuk, akkor ne csodálkozzunk azon, hogy ha az ipar vagy a mezőgazdaság szervezési sémáit fogják alkalmazni és ezekkel béklyóba fogják kötni az erdőgazdaságot.”

Ez az utolsó mondat volt az oka az Erdészeti Lapok megszüntetésének, és szakmánk történetének finto-ra, hogy 40 év után a régi-új címen megjelenő lap

hasábjain ennek az utolsó mondatnak az igazságáért kell még ma is küzdenünk.

A lap formátumát - az eddigiektől eltérően - kizárólag anyagi okok miatt kellett megváltoztatnunk. Ami a belső szerkesztést illeti, kérjük az egyes cikkek, tanulmányok szerzőit, hogy vegyék figyelembe a lap terjedelmét és megjelenésének gyakoriságát. Tanúsítsanak önmérsékletet az írások terjedelmét illetően. Előzzük meg az írások lektorok által javasolt „kaszt-rálását” azzal, hogy lehetőleg 3-5 gépelt oldalba sűrítjük mondandónkat. A tudomány és a gyakorlat állandó és szoros kapcsolatát is elősegítené, ha minél több témának adhatnánk így helyet. Itt kérünk türelmet és elnézést mindazoktól, akiknek írásai az elmúlt évben - a csökkentett lapszám miatt - nem jelenhettek meg, most pedig a felgyorsult gazdasági és gazdaságpolitikai események előtérbe kerülése következtében kénytelenek várakozni.

Technikai adottságaink egyelőre csak grafikus ábrák közlését teszik lehetővé, fényképeket nem.

Külön kérjük a kerületvezető kollégákat, hogy szakmai közérdeklődésre számot tartó megfigyeléseiket, észrevételeiket vagy kritikai megjegyzéseiket feltétlenül küldjék be a szerkesztőségbe, mert mind ezeknek nyilvánosságot szeretnénk adni.

Érdeklődéssel várjuk a szakosztályok munkájában felmerülő, nyilvános vitára is érdemes tudósításokat.

Szándékaink szerint a lapzárta három hétre szeretnénk lerövidíteni. A nyomdai munkák megkezdéséig a legaktuálisabb események, illetve hirdetések közlésére fenntartunk 1-2 oldalt. A hirdetések átfutási ideje ezeknek megfelelően alakul. Egy teljes oldal hirdetési díja 15 000 Ft. A kisebb terjedelem arányosan csökkenti a díjat.

Az eddigiekhez képest megemeljük a szerzői honoráriumokat is. Az átutaláshoz elengedhetetlen, hogy a szerzők az állandó lakcímükön kívül közöljék a személyi számukat is.

Az Erdészeti Lapok az egyes évszakokban az erdő jellemző tónusai szerint más-más borítószínnel jelennek meg.

Bízunk abban, hogy a megújulásnak elkötelezett szerkesztőbizottság tevőleges segítséget kap a szakma jelenéért és jövőjéért aggódó valamennyi erdészeti egyesületi tagtól.

A Szerkesztőbizottság

BEKÖSZÖNTŐ

Erdészüdvözzel köszöntöm e lap olvasóit, amely az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa, s most új formában, a régi nevét visszavéve alázattal kívánja szolgálai szakmánk érdekeit.

Jelenleg átalakuló világunkban mind több ember érdeklődése fokozatosan a természet felé fordul. Segítsük hozzá ezen embereket, hogy „jó irányba” forduljanak. **Az Ifjaktól az idősebb korszaltályig van pótolni valónk.** Feladatunk tehát az, hogy minden szakember a maga területén okos és higgadt szakmai érvekkel és a meggyőzés eszközeivel reálisan tárja fel az erdő szerepét és jelentőségét.

Ezek olyan lehetőségek, amelyek nem kerülnek pénzbe, viszont szakmánk előnyére és az egyén javára is válhatnak. Ez az igazi szakmai politizálás, amely alakíthatja, befolyásolhatja az egész erdészeti ágazati politikát. Szakmánkon belül fokozott várakozás tapasztalható az Egyesület iránt. Szeretnénk e nemes társadalmi tevékenységnek úgy eleget tenni, hogy ne okozunk csalódást sem tagtársainknak, sem a közvéleménynek.

A múlt eredményeinek és hibáinak feltárása folyamán ne mutogassunk egymásra, mert ennek a korszaknak részesei voltunk valamennyien.

A sokirányú érdekeket figyelembe véve már a közeljövőben néhány alapvető kérdésben jussunk egyetértésre, és ennek érdekében mielőbbi cselekvésre kérem tisztelt tagtársainkat.

Az Országos Erdészeti Egyesület előző vezetése is össze tudta fogni a szakmát és cselekedni tudott — amikor veszély fenyegette — alapvetően a magyar erdők jövőjéért. (Példa erre az 1989 nyári parlamenti ülés, az Erdőtörvény módosítása kapcsán.)

A jelenlegi egyesületi vezetés is igyekszik minden eszközt megragadni, hogy az erdőgazdálkodó és a benne dolgozó ember kedvezőbb helyzetbe kerülhessen. Rövid néhány hónap alatt hallattuk véleményünket minden olyan esetben, amikor szakembereink megkérdőjelezése nélkül akartak dönteni szakmánkról és a magyar erdők sorsáról.

Ilyen alkalmak voltak:

— Az ágazat megosztására irányuló kormányzati törekvések befolyásolni tudtuk (a Környezetvédelmi, illetve a Földművelésügyi Minisztériumban). Levélben fordultunk a miniszter úrhoz. (A személyes meghallgatás elmaradt, államtitkárhelyettesi megbeszélésre került sor.)

— Az Önkormányzati Törvény jóváhagyása során (a vadászterületek bérbeadási jogát az önkormányzatra ruházták) értelmezést kértünk Szabad György úrtól, az Országgyűlés elnökétől.

— Levélben fordultunk **Antall József** miniszterelnök úrhoz, amelyben felhívtuk figyelmét, hogy a szakemberek meghallgatása nélkül a döntéshozatal nem lehet üdvöztető megoldás a törvényalkotás során.

— Beadványt juttattunk el a Földművelésügyi Minisztérium politikai államtitkárához, mert úgy éreztük, hogy a minisztériumi vezetés nem egységesen ítélte meg ágazatunk helyét és szerepét. A jelenlegi minisztérium tovább süllyesztette az ágazatot szervezetileg is — nincs helyünk a döntési körben. (Legalább helyettes államtitkárnak kellene az ágazat élén állni, megfelelő döntési jogokkal.)

— Néhány képviselő által meglepetésszerűen kezdeményezett vadgazdálkodási és vadászati törvény parlamenti befogadása ellen levélben fordultunk valamennyi országgyűlési képviselőhöz. Kezdeményezésünk megingatta a honatyákat, a törvénytervezetet nem tárgyalta a Parlament, e fontos kérdésben további folytatás várható. A törvényalkotás logikai sorrendje elengedhetetlen. (Tulajdon, föld, természetvédelem, erdő, melynek része a nagyvadgazdálkodás szabályozása és a vadászat). A sorrendiség felcserélése súlyos veszélyeket eredményezhet.

— A különböző pártok szakmai szervezeteiben az OEE tisztségviselői aktívan képviselik az ágazat érdekeit. (Szinte valamennyi párttal kapcsolatunk van.)

— A nyugtalanító helyzet ismeretében az OEE választmánya kialakította állásfoglalását és egy levéllel kiegészítve valamennyi tagtársunk nevére állásfoglalásunkat megküldtük. (Sok észrevételt kaptunk, amelyet ezúttal megköszönök.)

— Tagtársaink aktívan részt vesznek az Erdőtörvény különböző előkészítő bizottságaiban.

— Kapcsolatot tartunk a Fagazdasági Országos Szövetséggel, a Mezőgazdasági Országos Szövetséggel.

— Tagjai vagyunk a megújult MTESZ-nek, amelynek vezetősége radikálisan csökkent, és a tagegyesületeket tekinti az egyesületi élet igazi műhelyeinek.

— Folytatjuk a társegyesületekkel kialakult kapcsolatainkat.

— **Jelentős esemény volt, hogy 1990. december 11-én — beadványunk kapcsán — Antall József miniszterelnök úr fogadta egyesületünk elnökét és főtájkárát. A tárgyaláson az FM politikai államtitkára, az Erdészeti és Falpari Főosztály vezetője is részt vett. (Ilyen eseményre tudomásom szerint 40 éve nem volt példa.)**

A tárgyalás során érintett főbb témák a következők voltak:

— Az erdő szerepe, helye, jelentősége.

— Az erdő tulajdonviszonyai. (Felvetettük, hogy az erdő- és vadgazdálkodás, valamint a vadászat átadása az önkormányzatoknak milyen veszélyekkel járna.)

— Az erdészeti szervezet kialakítása.

— Az erdőgazdálkodás pénzügyi kérdései, a piaci helyzet.

— Az erdőtelepítések növelése.

— Az oktatás és a kutatás szerepe és helyzete.

— A külföldi kapcsolatok fokozása.

Ennek szellemében kell tovább munkálkodnunk, higgadt, megfontolt tettekkel, hogy a magyar erdők iránti elkötelezettségünket figyelembe véve céljaink mielőbb megvalósulhassanak.

A társadalmi változások a magyar erdőket és a magyar erdész-társadalmat sem fogják elkerülni. Szerencsésebb, ha mi magunk megőrjük e változások elébe.

Köszönetet mondok tagságunk nevében **Dr. Solymos Rezsőnek**, az Erdő főszerkesztőjének és az általa vezetett szerkesztőbizottságnak, akik a szűkös anyagi lehetőségek ellenére töretlen lelkesedéssel és szakmai hozzáértéssel valamennyi tagtársunk kezébe adták az OEE szakmai lapját, az Erdő-t.

Milyen szakmai kiadvány lesz az új Erdészeti Lapok?

Ezt az idő fogja igazolni. Célunk az, hogy rövidebb átfutási idővel, aktuális témákkal és információkkal lássuk el tagtársainkat. Kérem, hogy tagjaink közül mindazok, akiknek mondanivalójuk van a szakmai közönség számára, szíveskedjenek írásait a szerkesztőbizottságnak eljuttatni. Csak így érezhetjük ezen megújult lapot magunkénak!

Köszönetemet fejezem ki a pártoló tagvállalatoknak, hogy megértő anyagi támogatásuk lehetővé tette a lap előállítását. Bízom benne, hogy jó ügyet szolgáltak ezáltal.

Valamennyi tagtársunknak kívánom, hogy az új esztendő a borús előjelek ellenére hozza meg a kiegyensúlyozottabb szakmai tevékenység lehetőségét és egyéni boldogulásukat.

Erdészüdvözzel:

Schmotzer András
az Országos Erdészeti Egyesület elnöke